

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXVIII (22)

No. (Štev.) 42

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

16. oktobra 1969

Misli ob vatikanski sinodi

Stoštiriinšestdeset katoliških škofov z vsega sveta se je pretekli teden zbralo v Rimu na zasedanje 2. vatikanske sinode, kjer nameravajo v dva do tri tedenski lahko bi rekli vrhski konferenci reševati vprašanje kolegialnega vodstva katoliške Cerkve.

Poleg teh se je istočasno zbrala v Rimu na zborovanje skupina ok. 200 tkim. progresivnih katoliških duhovnikov iz različnih evropskih držav ter nameravajo po svoje reševati vprašanje kolegialnega vodstva katoliške Cerkve. Ti zborujejo v poslopju v rimskem protestantskem kolegiju in poudarjajo, da je treba katoliško Cerkev „osvoboditi“ papeške avtoritarnosti in jo „demokratizirati“. Če tega ne bo mogoče doseči v soglasju s škofi, pa bo treba storiti brez njih, pravita dva njihova najbolj poznana voditelja Nizozemec Reuten ter Nemec Rahner.

Spričo teh dogodkov se je svetovno časopisje, kakor to na splošno dela od papeža Janeza XXIII. naprej, na široko razpisalo o vprašanju papeške avtoritete. O tem nadvse težkem vprašanju razpravlja vrsta neodgovornih, še večkrat pa zlonamernih časnikarjev in drugih piscev, se z njim bavijo vseh vrst revije, ki vsi problema sploh ne poznajo in še manj razumejo. Vso zadevo tudi gledajo s popolnoma človeškimi očmi: Cerkev kot eno izmed običajnih družbenih ustanov, prav kakor to delajo tudi s problemom družine. Ne razlikujejo med drugimi družbenimi organizacijami in družino ter Cerkvijo, ki sta eminentno božjega izvora.

Zato je tudi vprašanje avtoritete v teh dveh ustanovah povsem drugače pojmovati, kakor problem avtoritete v kateri koli drugi organizaciji. Zato je tudi vprašanje kolegialnega vodstva Cerkve zadeva izključno papeža in škofov, se pravi, vodstva Cerkve, in o njem ne morejo sklepati kake skupine ali kdor koli.

Pavel VI. je pred začetkom sinode zato povsem jasno povedal, da bo s katoliškimi škofi delil oblast v Cerkvi, nikakor pa ne bo dopustil, da bi šla tovrstna avtonomija predaleč in bi Cerkev dobila demokratični ali totalitarni značaj civilnih režimov. Dobesedno je dejal:

„Dobrobit Cerkve ne sme biti prizadeta vsled posebnih in prerazličnih avtonomij, ki bi ji škodovala in ki bi nasprotno koristile ambicioznim tekmam in zagrizenim egoizmom.“

Z ozirom na zahteve po nekem pluralizmu v Cerkvi je Pavel VI. izjavil, da „bo ta moral biti tako definiran, da se ne bo mešal z vero niti ne s splošno disciplino v Cerkvi. Obstaja nevarnost, da bi pluralizem vodil v zmešnjavo in v razkol temeljne harmonije mišljenja in morale v strukturi božjega ljudstva.“

Pavel VI. je glede svoje avtoritete v Cerkvi nedvoumno povedal, da je pripravljen „iskreno slediti načelu kolegialnosti“, po katerem delijo tudi škofje večjo odgovornost pri vodstvu Cerkve, „toda pojasniti moramo, da se vodstvo Cerkve ne sme spremeniti v obliko civilnih režimov, ki jih vodijo demokratske ustanove, katere so včasih neodgovorne ali pa plen totalitarnih posegov, ki nasprotujejo človeškemu dostojanstvu.“

Papež je tudi poudaril, da je kolegialnost vodstva v Cerkvi že uvedel z ustanovitvijo škofovske sinode — ta je že druga, ki sedaj zaseda v Rimu — dalje s priznanjem škofovskih konferenc po posameznih državah in z dejstvom, da je Vatikan poklical več škofov iz različnih držav za delo v rimski kuriji.

Tkim. progresivni duhovniki, ki zborujejo v protestantskem kolegiju v Rimu, pa razpravljajo tudi o vprašanju papeške izvolitve za omejeno dobo, namesto dosmrtno, kakor to velja doslej, dalje o problemu še večjega sodelovanja laikov v Cerkvi in o odpravi obveznega celibata. Pavel VI. je odklonil sprejeti v avdienco delegacijo te duhovniške skupine, ki kaže prav malo spoštovanja do cerkvene vrhovne avtoritete.

Sicer pa je zunanje nastopanje takozvane progresivne duhovščine tako, da četudi nehoti, vendar vzbuja čuden vtis,

TITO TESNO OB MOSKVI

GOSPODARSTVO MU PEŠA

Po vsej Jugoslaviji te dni praznujejo 50 letnico ustanovitve posameznih organizacij tkim. komunistične mladine Jugoslavije ter prireajo velika zborovanja po vseh jugoslovanskih republikah. Na zborovanjih govorijo vrhovni vodje jugoslovanskega komunizma ter je na proslavi ustanovitve slovenske komunistične mladinske organizacije v Kozjem med drugim govoril Edvard Kardelj. O tem poročamo na drugi strani.

V Zagreb, med Hrvate, je prišel govoriti Tito sam. Uradno so izračunali, da se je zborovanje na Jelačićevem trgu v Zagrebu udeležilo nad 300.000 ljudi.

Toda Tito ni govoril ob tej priliki samo o „pomenu in bojih jugoslovanske komunistične mladine“, temveč je ves svet odkrito spet spomnil, da je njegov režim zvest sopolnik Moskve.

Jugoslavija in ZSSR sta prebrodili razlike, ki so med njima nastale vsled sovjetskega napada in okupacije Češkoslovaške lansko leto, je dejal Tito. „Slabi politični odnosi med Jugoslavijo in nekaterimi socialističnimi državami so imeli svoje korenine v dobro znanih težavah,“ je pojasnjeval Tito svoje priznanje Moskvi za njeno pokoritev Češkoslovaške. Dejal je, da je imel nedavni Gromikov obisk v Beogradu poseben pomen in poudaril, da „smo prišli do zaključka, da je nujno, da razlike iz nedavne preteklosti preidemo, zremo

v bodočnost in gojimo to, kar nam je skupno in v dobrobit obema državama.“

Tito je nadalje trdil, da „moramo še bolj utrditi prijateljske odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi državami in se skupno usmeriti v sodelovanje; kjer pa so razlike, pa je o teh treba razpravljati mirno in po načelu enakosti in popolnega medsebojnega spoštovanja.“

V tem zadnjem je Tito samega sebe udaril po ustih, ko je v istem govoru praj priznal pravilnost sovjetskega vdora v Češkoslovaško. Načelo enakosti in medsebojnega spoštovanja pojmujeva Tito in Moskva, kakor kaže, enako: velja samo za njiju.

Tito seveda v govoru ni pozabil svobodnega Zahoda ter je ugotavljal, da se odnosi med Jugoslavijo in zahodnimi državami na vseh področjih razvijajo uspešno. Ni pa mogel mimo dejstva, ki tare jugoslovanski komunistični režim od njegovega začetka naprej, da „resne težave ovirajo hiter razvoj teh odnosov na gospodarskem področju in to vsled jugoslovanskega gospodarskega deficita in vsled carinskih omejitev na uvoz poljedelskih proizvodov v te države.“

Tito se ne more spriznati z dejstvom, da Zahod in sploh noben gospodarstvenik ne bo vlagal svojega imetja v gospodarstvo, ki temelji na iluzijah marksistične ideologije, katere neskladje s človeško naravo je notorično.

Moratorij v ZDA

Glasna manjšina vodi izgrede

V ZDA preživljajo veliko notranjo krizo duha vsled vietnamske vojne. Komunistični in drugi razkrajalni elementi to krizo spretno izkoriščajo in povečujejo ter izvajajo silovit pritisk celo na Belo hišo in na kongres, da bi čim prej ameriška vojska odšla iz Vietnama in prepustila deželo usodi komunističnega suženjstva.

Nixon, ki je v volilni kampanji obljuboval novo smer v ameriški politiki v Vietnami, je v svojih ponudbah komunistom šel že tako daleč, kolikor je praktično sploh mogel iti, ne da bi še bolj ponižal ugleda in dostojanstva svoje države. Toda kaže, da se za to dvoje bori le majhna skupina ljudi v ZDA, medtem ko je prevesem mladini malo mar za ugled njene domovine.

Nixon je izdal nove ukrepe za nadaljnje umike ameriškega vojaštva iz Vietnama ter za postopen prenos oboroženega odpora proti komunistični gverili na južnovietnamske oborožene sile. Ameriški veleposlanik v Saigonu Cabot Lodge je bil poklican v Washington na poročanje in po nova navodila, predvsem v zvezi z razvojem mirovnih razgovorov v Parizu med severnoameriško in severnovietnamsko delegacijo.

Po vsej Ameriki so tkzv. pacifistični elementi, z odobritvijo nekaterih se-

natorjev in poslancev, organizirali za sredo 15. t. m. tkim. vietnamski moratorij, dan splošnega protesta proti vietnamski vojni. Protestni dan imenujejo moratorij, da se izognejo besedi „stavka“ ter so z njegovo organizacijo začeli ameriški študentje. Za moratorij se je izjavilo 17 senatorjev in 47 poslancev, toda pod pogojem, da bo izpeljan na mirnen način. Številne univerze in drugi učni zavodi so prekinili pouk. Po vsej državi so organizirali povorke, govore in razne verske obrede. Skupina poslancev je dosegla, da je kongres zasedal v noči med 14. in 15. oktobrom, da so bile v kongresu prižgane luči in razsvetljena okna na čast moratorija. V Washingtonu je bila velika povorka z baklami blizu Bele hiše, ki se je je udeležilo ok. 45.000 manifestantov. Podobne manifestacije so organizirali pri najmanj 35 velikih ameriških mestih, kjer so čitali seznam vojakov, pobitih v Vietnami.

Newyorški župan Lindsay pa je proglasil v sredo, 15. t. m. uradni dan žalovanja za vietnamskimi žrtvami, da je organizatorjem izpodnesel iniciativo in prepričal napovedano študentovsko stavko. Po sklepu župana so z vseh javnih poslopij v New Yorku visele v sredo zastave na pol droga.

Sovjeti gradijo vesoljsko ladjo

Amerikanci pripravljajo Apollo 12

Sovjeti so pred nekaj dnevi izstrelili na krožno pot okoli Zemlje tri vesoljske kabine, s katerimi nameravajo zgraditi prvo vesoljsko postajo, ki bo krožila okoli našega planeta. V kabinah Sojuz 6, 7 in 8 se vozi okoli Zemlje sedem sovjetskih astronautov.

Ameriški vesoljski strokovnjaki ugotavljajo, da imajo sovjeti namen zgraditi več vesoljskih postaj v prostoru okoli Zemlje ter z njih raziskovati vesolje. Z raketo Lunik 4 se jim je bil

popolnoma ponesrečil počasen pristanek na Luni prav v času, ko so ameriški astronauti Armstrong, Aldrin in Collins leteli proti Luni in kot prvi ljudje stopili na ta edini naravni zemeljski satelit.

Ameriški astronauti Charles Conrad, Alan Bean in Richard Gordon pa se že pripravljajo na nov polet na Luno z Apollo 12 prihodnji mesec. Polet je predviden za 14. november.

Amerikanci prav tako pripravljajo zgraditi več vesoljskih postaj v prostoru okoli Zemlje. Na teh postajah bo po dva ali več mesecev živelo in delalo med 50 in 100 ameriških astronautov in drugih strokovnjakov.

Na severnem Irskem so pred dnevi spet divjali hudi spopadi med protestanti in katoličani. V spopadih je bilo več oseb ubitih, veliko pa ranjenih. Predvsem so protestantski izgnanci napadali tudi britanske vojake, ki jih je London pred kratkim poslal na sever za pomiritev položaja.

Una política: dos caras

Varias veces nos hemos referido desde este espacio a la política de doble faz, que constantemente practica el dictador comunista yugoslavo Josip Broz Tito. Tocaremos una vez más el tema, pues pese a las reiteradas denuncias en tal sentido, muchas personas del mundo libre siguen viendo en él a un "liberal" o un "nacionalista". En calidad de tal quizá pudo haberse manifestado, al condenar la invasión soviética a Checoslovaquia en año pasado. Esa condena volvió a formularla en ocasión de la visita que realizara a Yugoslavia el presidente del Parlamento italiano Fanfani. No obstante días más tarde no vaciló en alabar las buenas relaciones que existen entre Belgrado y Moscú.

Hace pocos días un cable nos trajo la noticia, que no hace sino confirmar nuestras palabras. Se refiere a Zoran Gluzcevic, destacado escritor yugoslavo, que ser procesado en el tribunal de Belgrado, por haber escrito y publicado un artículo en el que criticó enérgicamente a la Unión Soviética por la invasión a Checoslovaquia. Gluzcevic era redactor jefe de la revista "Književne novine" de Belgrado, en el cual publicó el artículo en vísperas de la visita de Gromyko, ministro de relaciones exteriores de Rusia. Se prohibió la circulación de la edición y Gluzcevic fue sometido a tribunal.

Cualquier comentario está demás.

Ena politika – dvojno lice

Večkrat smo že na tem mestu govorili o dvolični politiki, ki jo nenehno vodi jugoslovanski komunistični diktator Josip Broz Tito. Ponovno se bomo dotaknili te teme, ker kljub številnim tozadevnim pozivom mnogo ljudi v svobodnem svetu še vedno vidi v njem nekega „liberalca“ ali celo „nacionalista“. Kot tak se je lahko pokazal, ko je lansko leto obsodil sovjetsko invazijo na Češkoslovaškem. To obsodbo je ponovno izrekel ob zadnjem obisku, ki ga je v Jugoslaviji imel predsednik italijanskega parlamenta Fanfani. To pa ni bil zadosten razlog, da ne bi par dni pozneje navdušeno govoril o dobrih odnosih med Beogradom in Moskvo.

Pred dnevi je telegram prinesel novico, ki le potrdi naše besede. Govori o Zoranu Gluzčeviću, znanem pisatelju, ki bo sojen na beograjskem sodišču zaradi članka, ki ga je napisal in objavil. V tem članku je ostro napadel Sovjetsko zvezo zaradi invazije Češkoslovaške. Gluzčević je bil šef uredništva Književnih novin, in je članek v njih objavil malo pred prihodom ruskega zunanjega ministra Gromyko v Beograd. Vlada je prepovedala razprodajo revije, Gluzčević pa je bil postavljen pred sodišče.

Vsak komentar je odveč.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

DIALOG O DIALOGU

Čeprav razna svetovna dogajanja polnijo prve strani dnevnikov, je v Argentini pretekli teden bil na sporedu važen razvoj dogodkov, ki se je sukal okoli dveh glavnih središč. Enega teh je, kakor je logično, zasedala vlada, drugega pa, prišlo je že v modo, sindikalisti. Ti zadnji so vse svoje sile napeli, da se med seboj pogovorijo o preteklih in bodočih razgovorih z vlado. Jasnje je namreč vsem, odkar je predsednik države sprejel na razgovor sindikaliste, da brez podobnih razgovorov v bodoče ne bo možno voditi nikake delavske politike.

Težko bi bilo preračunati ali označiti, o čem so sindikalisti bolj debatirali, ali o povišici plač, ali o bodoči gremialni edinosti. Mi poglejmo najprej plače. Čeprav ni vlada v pogovorih nič omenila kakih zadostitev, je bilo vsem jasno, da je povišica plač na mestu. A ni šlo brez pogajanj. Ekonomski minister dr. Dagnino Pastore je menda bil mnenja, da bi povišica, ki ne bi preseгла 10%, bila mogoča in ne bi povzročila nove inflacije. Nekateri sektorji, zlasti industrijski, pa so bili proti vsaki povišici. Delavski predstavniki pa so (menda) namignili, da bi se zadovoljili s 4.000 \$ od 1. novembra in 8% marca prihodnjega leta. Vlada je izbrala srednjo pot, bliže delavstvu. Ekonomski minister je v četrtek naznanil povišico 3.000 \$ ter 7% od marca 1970. To pa naj bi bila zadnja povišica pred decembrom 1971. V sobotnem govoru vsemu narodu je predsednik Onganía ponovno zatrdil, da je to največ, kar morejo državne finance trenutno brez večje škode utrpeti.

Poleg plač pa je bil z dekretom organiziran posebni socialni fond, kateremu se prispeva 3% delavčeve plače mesečno in sicer 1% delavec sam, 2% podjetnik. S tem vlada skuša dati poudarek ne samo na plače, temveč tudi na socialno skrbstvo delavstva. Delavci se s tem strnjajo, podjetniki pa so že izdali ostre proteste. Tudi jim je bilo ugodeno, ko se je ustvaril Svet za cene in plače, ki bo strogo kontroliral razmerje med obema faktorjema.

Na splošno je delavstvo pričakovalo večje povišice in je bilo ob tem razočarano. Ne pa tako sindikalisti, ki si niso delali večjih upov. Tako kljub nezadovoljstvu ni pričakovati kakšne večje splošne stavke (razen v Córdoba in še kaki provinci). A so seveda tudi gremialisti odločno protestirali proti „smešnim povišicam“, ker morajo dati zadostilo delavstvu.

A glavna njihova skrb je trenutno proces enotnosti CGT, katerega skuša sedaj, ko so vsi sodelovali pri zadnjih dogodkih, kanalizirati vladni delegat Valentín Suárez. Verjetno ne bo imel večjega problema, razen glede števila predstavnikov, ki naj bi jih imeli posamezni sektorji. Prvotno naj bi sestavljalo vodstvo 20 predstavnikov; najprej je bilo mišljeno 10 participacionistov in 10 od sedanje „komisije dvajsetih“. Ti zadnji pa zahtevajo dve tretjini glasov, ker da so oni že povezava dveh različnih tokov. Verjetno bo še poteklo nekaj časa, preden se bodo v tej sporni točki zedinili.

KONČNO TUDI ARGENTINA

Precej časa je že v modi, da tisti, ki bi radi prišli na Kubo, lepo popeljejo tja še avion, ki prvotno ni imel namena tam pristati. To, kar je sedaj že splošno poznano kot „zračna piraterija“, dela hude preglavice raznim letalskim družbam. Tako daleč je stvar že prišla, da so zahtevali, naj o njej razpravljajo Združeni narodi. Prav Argentina je bila ena izmed držav, ki je podpisala zahtevo. Par dni kasneje je en sam mlad študent prisilil pilota letala Argentinske državne letalske družbe, da je (hočeš nočeš) pristal v Habani. Bilo je to prvo argentinsko letalo, ki je bilo uplenjeno v zraku. Poznejša raziskavanja so dokazala, da dotični študent ni bil član nobene izmed ekstremističnih organizacij, niti ni imel nobenega prouptarija na policiji. Naravnost enostaven način, potem katerega je sam pokoril vso posadko, pa kaže, da so varnostni ukrepi letalskih družb kaj jalovi, in bodo morali biti nekoliko spremenjeni, če le nočejo pri vsakem poletu pristati na letališčih, ki sicer niso v voznem redu.

IZ TEDNA V TEDEN

Libijska socialistična vlada je objavila, da ne bo podržavila petrolejskih vrelcev in petrolejske industrije, ker je edino pametno ugotovila, da brez tuje pomoči ves petrolej pod vročim afriškim peskom nima vrednosti, če ga ne more sama črpati. Objavila je, da bo „spoštovala pogodbe s tujimi družbami, dokler bodo te služile libijskim interesom.“

Francoski zun. minister Schumann je bil na obisku v Moskvi ter je pripravil zadevni obisk predsedniku Pompidouju. Sovjete močno zanima francoska opozicija proti severnoameriški politiki. (Nad. na 3. str.)

Posnemajmo jih

29. oktober ima za Slovence zgodovinski in velik narodni pomen. Zato ga slavimo kot narodni praznik. Ob lanski petdesetletnici je spomin na velike dogodke ob koncu prve svetovne vojne razgaljal vse demokratične Slovence v svobodnem svetu. Obenem pa dokazal našo zrelost v tem, da smo v velikih stvareh enotni, še so nam v spominu veličastne proslave v Argentini, ko nas je obiskal predsednik NO za Slovenijo dr. Krek. Velik je bil odmev v tukajšnjem tisku, radijskih in televizijskih postajah. Še nikdar poprej ni slovensko ime tako prodrlo v tukajšnjo javnost, kakor ob petdesetletnici prve slovenske vlade, ki smo se je lani spominjali na narodni praznik.

Pa tudi drugod po svetu so svobodni Slovenci praznovali naš narodni praznik petdesetletnice prve slovenske vlade. Slavnostni govorniki so poudarjali velik pomen 29. oktobra. Tako je v New Yorku dr. Viktor Antolin v lepem govoru dejal, da je imel naš prelom z Avstrogrško velik narodni pomen, „ker so Slovenci takrat pokazali s pogumnim skupnim, splošno narodnim nastopom, da se zavedajo svojih pravic in jih hočejo uveljaviti, kljub grožnjam in zatiranju. Na to delo v preteklosti smo lahko ponosni. V Jugoslaviji je dopadlo nemško gospodarstvo in izkoriščanje, dobili smo vse slovenske šole, vključno univerzo.“

K temu je dodati še to, da smo dobili tudi slovensko Akademijo znanosti in umetnosti.

Dr. Mate Resman pa je na proslavi v Torontu poudaril: „Slovenci v svobodnem svetu tako slavimo 29. oktober kot svoj narodni praznik, ker pravilno čutimo, da je pomembnost tega zgodovinskega dne še najbližja idealu slovenske svobode in samoupravljanja. V moderni slovenski zgodovini je 29. oktober prav gotovo najpomembnejši in najdalekosežnejši dan v narodnostnem in političnem smislu. Pomembnost in veličina 29. oktobra je v dejanju slovenske narodne volje, v dejanju odločitve za svobodo in v dejanju osvoboditve. Ta dan je dozorlet kot plod slovenskega stremljenja in prizadevanj bojev in žrtv za svobodo, vse od časa, ko smo se Slovenci v takojmenovani pomladi evropskih narodov prebudili tudi politično in si postavili svoj prvi narodno-politični program.“

Peter Markeš je na proslavi v Torontu dejal:

„Ne glede na to, kaj je sledilo letu 1918, moramo reči, da je bil „29. oktober“ 1918 slovenski narodni praznik, praznik osvoboditve. Osvoboditve sicer ni bilo popolno, a narejen je bil velik korak naprej v razvoju naroda in kakor pravi zgodovinar, „moramo biti očetom, ki so v letu 1918 izvojevali svobodo, čeprav ne v polni meri, hvaležni; brez njih dejanja tudi njihovi sinovi ne bi mogli slovenskega problema bolj globoko in bolj jasno spoznati.““

Urednik Ameriške Domovine prof.

KAKO JE MOGOČE?

je naslov knjige ki jo je izdal v domovini pisatelj Jože Javoršek, založila pa v letošnjem letu založba Obzorja v Mariboru. V knjigi se pogovarja oče z mrtvim sinom samomorilecem. Knjiga je pretresljiva, ker kaže stisko in tragiko človeka, ki je izgubil svoj edini zaklad. Je pa tudi, sicer zanimiva, ker pisatelj med drugim oriše strahotne posledice 25 letne materialistične komunistične vzgoje. Takole pravi Javoršek:

„Ne misli pa, da me je sram samo zate in zase, sram me je tudi za druge. In še isto posebej zaradi tega, ker si nihče ne upa povzdigniti glasu in zavpiti resnico, nasprotno, vsi hitijo z obiranjem figovega listja, da bi kar najbolj učinkovito prekrili blazno sramoto našega naroda, naše svetovno prvenstvo v mladinskih samomorih.“

Slovenci nismo le prvi v mladinskih samomorih na svetu, temveč smo tudi v samomorih sploh na vrhu svetovne lestvice.

Še huje: počasi se pri nas razvija kult samomorilstva, ki je v svetovnem merilu edinstven po svoji preteklosti, kulturni perversnosti in satanski aktivnosti. Po deželi se plazijo, pravi pravcati in docela mrčni agenti samomorilstva: le-ti z otožno roko in vesoljskim nasmehom na ustnicah sejejo klice malodušja. A prav te vsi častijo in jim vsi pojejo hvalnice, zakaj le oni so predstavniki prave, edine zveličavne in vse pozornosti vredne omike.

V našem narodu ne gre le za enega največjih odstotkov samomorov na svetu, temveč tudi za izredno majhen življenjski prirastek nasploh. Naše

ženske ne marajo biti več matere, naši možje nič več očetje... Kje so matere z dvanajstim, desetim otroki? Kje so malomeščanske družine s petimi, četverimi? Malomeščansko načelo enega ali dveh otrok v družini je zajelo vso deželo. In če lahko poleg kulta samomorilstva govorimo še o kakšnem drugem skrivnem kultu, govorimo lahko o kultu abortusov, anti-koncepcije in slabe družbene skrbi za otroke nasploh. Pri tem pa niti za hip ne pomislimo, kakšna sramota je vendarle tisti zbor žensk, ki po naših klinih čaka s plodom pod srcem in moralno željo v glavi. In skoraj večina doseže svoj namen. Nato tiste ženske zakoljejo in napol mrtve odpeljejo na vozičkih v ostudne bolnišnice izbe, iz katerih gredo v življenje moralno in telesno zlomljene...

V časti je samo alkohol. Slovenci smo na glas po svojem pijanstvu povsod, kjer nas vsaj na videz pozna. Ni priložnosti, ki bi je ne izbrali za pitje, najsi se ta priložnost imenuje smrt ali rojstvo, poroka ali kupčija, veselje ali nesreča. Zjutraj je treba poplakniti grde sanje s šilcem žganja ali pa — zaradi pretiranega gledanja v kozarec še v prejšnjem večeru — klin izbiti s klinom. Nato sledi popoldne živčnost: stiske v uradu, zastoj pri delu, želja po uspehu, veselje ob srečanju s prijateljem ali znancom — in že se vrsti kozarec za kozarcem. In počasi pride popoldne in še bolj počasi večer, ko sonce zaide, kar v vseh vinskih ljudeh povzroči neuklonljivo željo po pijači. Gostilne oživijo, da se človek sprašuje, kje slovenska revščina jemlje toliko denarja, saj litri kar romajo na mize...

Ljubljanski škof dr. Lenič v Kanadi in ZDA

Minuli september je ljubljanski škof dr. Stanko Lenič za deset dni obiskal slovenske izseljence v Kanadi. Na obisk se je pripeljal iz ZDA na torontsko letališče 5. septembra t.l.

Škof dr. Lenič je v Kanadi povsod, kamor je prišel, doživljal prisrčne sprejeme. Po skoro vseh slovenskih župnijah je maševal in pridigal, v cerkvi Brezmadežne v Torontu pa je 46 slovenskim otrokom podelil tudi zakrament sv. birme. Med slovesno škofovo mašo, pri kateri so somaševali štiri duhovniki,

Cene Lipovec pa je na proslavi v Clevelandu nazorno opisal slovensko tragiko v Avstriji in kaj vse nam je v novi državi prinesla osvoboditev izpod avstrijskega jarma.

Naši predniki iz leta 1918 nam kažejo kaj je naša pot in dolžnost: Bomo enotni v velikih stvareh, vztrajni v delu in pripravljeni na žrtve. Le tako bomo doprinesli k svobodi našega naroda in zlomu komunistične diktature.

sta prepevala pevka zbora obeh slovenskih župnij pod vodstvom Dušana Klemenčiča.

Škof dr. Lenič se je v Kanadi sestal z mnogimi svojimi sošolci iz šentvriških škofovih zavodov in s številnimi svojimi gojenci iz ljubljanskega Marijanišča. Na slavnostni večerji po birmi je škof dr. Lenič tudi govoril in je razložil sedanjí verski položaj v Sloveniji. Z veseljem je ugotovil, da je zadnja leta Cerkev v Sloveniji lažje zadihala, zlasti, kar tiče verskega tiska. List „Družina“ je doslej oblast dovolila izdajati v 130.000 izvodih, „Ognjišče“ pa v 60.000 izvodih. Duhovniški in redovniški poklici so obilni. Letos je v ljubljanskem semenišču več bogoslovcev kakor kdaj koli poprej. Priporočil je škof dr. Lenič tudi zadevo Slovenika v Rimu.

Škof dr. Lenič je obiskal še Slovence v Wellandu in St. Catharinsu, v Ottawi, v Montrealu, v Hamiltonu, nakar se je vrnil v Cleveland.

Obisk škofa dr. Leniča je utrdil vezi med Slovenci v Kanadi in domovini,

„Kdor misli, kar je najgloblje, ljubi, kar je najbolj živo.“

Nemški pesnik Höderlin

V ponedeljek, 15. je dr. Lenič prišel v Cleveland in se nastanil pri sv. Vidu. Slovensi uradni sprejem pa je bil v nedeljo, 21. septembra. V velikem sprejemu so škofa spremljale iz župnišča v cerkev slovenske narodne noše med katerimi je bila posebno močna skupina Belokranjcev in Belokranjic. V nabito polni cerkvi je pozdravila škofa s kora najprej slovenska pesem, nato mu je deklica izročila slovenski šopek, župnik rev. Praznik pa je škofa uradno pozdravil v jasno zvneči slovenski besedi. Nato je bila koncelebrirana sv. maša in škofova pridiga. Popoldne so farani in faranke prišli v

dvorano k sprejemu in razgovoru s škofom Leničem. Zaigral je orkester, nastopil je farni cerkveni zbor Lira, cerkveni zbor slovenske mladine. Sledili so pozdravi in recitacije. Škof dr. Lenič se je lepo zahvalil za tako veličasten in ljubezniv sprejem in prosil rojake in rojakinje, naj podprejo gradnjo Slovenika „ki naj ne služi samo izpolnitvi študija slovenskih duhovnikov, ampak naj postane tudi splošno versko in narodno svetišče Slovencev ob sedežu sv. Petra.“ (Nato je šel škof dr. Stanislav Lenič v faro Marije Vnebovzete, kjer so ga rojaki in rojakinje zopet z vso prisrčnostjo in ljubeznijo sprejeli.

Kardelja skrbi bodočnost komunizma v Jugoslaviji

„Čujejo se glasovi o katerih so mnogi mislili, da so že pozabljeni...“

V Sloveniji so slavili 50 letnico ustanovitve SKOJ-a in jugoslovanske komunistične partije (KPJ) v Kozjem, kjer se je, kakor piše ljubljansko Delo, zbralo „skoraj 15.000 ljudi“.

Za slavnostnega govornika so prireditelji povabili notornega slovenskega komuniste Edvarda Kardelja, danes člana izvršnega odbora predsedstva ZKJ. Edvard Kardelj je v svojem govoru navajal običajne komunistične podatke o „bojih komunistične partije za svobodo ljudstva, o žrtvah komunističnih idealistov, itd. itd.“, ni pa mogel kljub vsemu trudu, prikriti nekaterih žalostnih dejstev, ki jih pač z govorjenjem in besedičenjem ni mogoče odpraviti.

Kardelj ni mogel mimo izjave, da „vse do danes zaostalost pri nas ni premagana“, ko je omenjal revščino prebivalcev v Kozjem, kjer se je zborovanje vršilo: „Socialistične borbe čakajo še zelo odgovorne naloge na tem lepem, toda še vedno s siromaštvom obremenjenem kosu slovenske zemlje.“

Kljub nasprotnim trditvam in neštetim spisom, ki jih je v preteklosti dal Kardelj v zvezi z „nezmotljivo marksistično ideologijo“, je na Kozjem izenada trdil, da „ni nobenega končnega modela idealne socialistične pravičnosti in idealne svobode. V resnici niti Marx niti resnični marksisti niti naša revolucija niso nikdar obljubljali raja na zemlji“, je govoril Kardelj. „Razvoj in napredek družbe nimata konca in potemtakem tudi ni nobenega dokončnega modela idealne socialne pravičnosti in idealne svobode.“

Kardelj tudi ni mogel mimo „nasprotnikov socializma“, ki jih je po petindvajsetih letih Titovega vladanja v Jugoslaviji vedno več, zlasti med mladino. Ker ni mogoče ustvariti raja na zemlji, je govoril Kardelj, da „se mnogi sprašujejo, čemu potem revolucija, čemu toliko prizadeto poudarjanje delovskega razreda in interesov delovnega človeka, čemu samoupravljanje, ki ne

more odpraviti vseh težav in nasprotij. Čemu ne prepustiti stvari spontanemu razvoju, se pravi političnemu sistemu buržoaznega tipa in konkurenci političnih grup za oblast.“

Kardelj je tu takoj zatem priznal: „Ni treba posebne politične modrosti, da se v takih in podobnih umovanih razpozna glas nasprotnikov socializma... Uresničevanje socialističnih načel je odvisno od tega, koliko so socialistične sile sposobne ali koliko se morajo in znajo upreti pritisku, ki skuša vzeti delovnim ljudem iz rok krmilo upravljanja družbe, krmilo samoupravljanja, še prej, predno so ga do kraja vzeli v roke... Zato ni čudno, da se v naši družbi danes slišijo glasovi, o katerih so mnogi mislili, da so že pozabljeni.“

Kardelja močno skrbi bodočnost jugoslovanskega komunizma in po pravici, saj je moral ugotoviti, da bo mogel nadalje obstati le, „če se bomo nepretrgoma in vztrajno borili proti vsemu tistemu ekonomskemu, političnemu in idejnemu pritisku, ki skuša naši družbi dati drugo smer, ne pa socialistično, samoupravno in demokratično.“

Kardelj kot jugoslovanski komunist tudi ni mogel mimo, kakor je on označil, „nacionalističnega egoizma in zapiranja vase“, ko je govoril o slovenskem odporu proti izkoriščanju iz drugih jugoslovanskih komunističnih republik. „Danes je treba to posebej poudariti zavoljo tega, ker nasprotniki socializma in socialističnega samoupravljanja zelo pogosto kaj radi podpihujejo nacionalistične predsodke in dezinformacije, da bi tako skrili resnične reakcionarne cilje svoje politične akcije.“

Zatem se je zavzemal, kakor je njegova naloga centralističnega jugoslovanskega komunista, za „enotnost jugoslovanskih narodov“ in za „socialistično skupnost jugoslovanskih narodov“, v kateri, kakor se je sam moral ugrizniti v ustnico, „prav gotovo ni vse v najlepšem redu“.

Iz evropskih pisem

„Kavčič = Dubček? Zdi se mi, da se v „slovenskem svetu“ od Kavčiča pričakuje nekaj, česar nikdar ni obljubil in tudi, ko bi obljubil, ne more dati. Ob tem je zanimivo, kako je „demo-kratični zahod“ naravnost prisiljeval naiven: kaj vse so čakali od Dubčeka! Dubček je komunist in ni nikdar tajil, da ni, nikdar dal vedeti, da je revizionist, kaj šele kaj drugega. Marksizem je neinteresanten, mladim absolutno neinteresanten, filozofsko je res lahko preživet; tu so res ekonomski eksperimenti, ki gredo mimo uradne teorije (v Jugoslaviji brez dvoma še bolj od sveta opazovani kakor pa na Češkem). Toda če nas zanima komunizem kot nosilec oblasti, potem si moramo biti na jasnem, da je danes komunizem na Češkem — pa seveda tudi v Sloveniji — tak, kakor je bil, ko je prišel na oblast. Prav nič na manj trdnih stoličkih!... Če bi na Češkem prišlo do „liberalizacije“, bi morali videti, da je šlo za nekaj zelo stranskih potez Dubčkove linije v stranki, kar se stranskih človekovih svobodnih tiče, v glavnem pa za liberalizacijo češkega gospodarstva od Rusije. Češki komunizem kot nosilec, bi se v primeru Dubčekobega uspeha samo ojačil. Le severnoameriške naivne časnikarske glave pa seveda evropske prefrigate, ki želijo dati masi nekaj bolj vznemirljivega in rahlo optimističnega branja, so mogle „češko afero“ prikazati drugače. — Kavčič je res lahko Slovenec. A tudi on je predvsem partijec. In kot partijec brez dvoma bolj trežen od Dubčeka. Po mojem ne bo

delal nobenih „experimentov“ z našim „bratskim jugom“. Tudi kar se dosežkov „močnejše note“ pri gibanju za slovensko samostojnost tiče, ne bi bil prevelik optimist. Ljudje so res po večini za samostojno Slovenijo, a v tem, da so zanj, je tudi vse. To pa je premalo. Gotovo je nekaj solistov, pri katerih ne gre samo za „pobožne želje“, a pri večini gre, po mojem, za zavestno ali pa podzavestno mržnjo proti Srbom. — So pa ljudje, ki „so za“ Slovenijo, samo zato, ker več garajo kakor „oni doli na jugu“, imajo pa — slabše avtomobile kakor oni doli. Zdjaj je vprašanje ali ne bi marsikdo med njimi bil tudi „za neke vrste obliko italijanskega protektorata“, če bi zares vedel, da bi s tem prišel do še novejšega Fiata. — Gre za delo vseh. Izpeljal pa ga bo samo politik — realist. Ki pa bo mora biti slovenski idealist. Da je kdo med njimi „zgoraj“ tak? Uganka.“

Vprašanje „dialoga“ je seveda za vas zunaj dosti bolj preprosto kakor za nas. Meni se zdita, nasprotno, dve skrajni stališči preprosti: odklanjanje vsakega kontakta in pa brezpogojna podreditve partiji, ki je iskala in išče dialog le pod tem drugim pogojem. Ker je s komunisti vedno tako — tudi v privatnih stikih — so kontakti z njimi vse prej kakor pa preprosti. — Pa vzemimo primer Dubčeka: sorazmerno enostavno je bilo (javno mnenje! povsem različno od tega, kakršno bi bilo v podobnih razmerah v Sloveniji!), da je legalna vlada odklonila kolaboracijo z

Rusi, na drugi strani pa smo tudi imeli „cenzorje“, ki so bili moralno pripravljeni služiti Sovjetom, vendar so jih prvi politično držali v šahu. Torej so ostali na vladi tisti, ki so kolaboracijo odklonili. Za začetek je bilo to sorazmerno enostavno — kot stališče. Kaj pa danes? (Op.: pismo je bilo pisano marca t. l.) Danes pa so ti ljudje v „dialogu“ z najbolj zabetoniranim komunističnim režimom. Ko je bil „dialog“ tem ljudem vsiljen, in to je bilo zelo očitno, so ljudje tu pri nas pa zunaj pri vas pričakovali, da bo ekipa odstopila. Prazno mesto bi seveda prevzeli „cenzorji“. Karte bi bile vsekar jasne. Danes pa niso in prav nič ne vemo, kaj bodo razmere in čas napravile s temi ljudmi, ki so tako smelo priklicali „praško pomlad“. — V Svobodni Sloveniji (20. februarja) ste brali mnenje „prijatelja“ Svobodne Slovenije iz domovine: „Če ljudje doma dobe v roke emigrantsko literaturo z opisovanjem dogodkov med revolucijo, zlasti pa še z osebnimi napadi in iskanju krivcev za razne dogodke, takega pisanja ne berejo. Jim ni več. Pravijo, da ljudje v emigraciji ne poznajo utripa sedanje Slovenije in da stoji na preživetih okopih. Ljudje nehoti (to sem zdaj podčrtal jaz) mislijo „socialistično“, zlasti glede politike in gospodarstva.“ — Res. Tu se začne naš problem. Pa tudi vaš. Kaj je „socialistično“, ki je v pismu tudi že v narekovanjih? Se razgovarjati z ljudmi in ne misliti prvenstveno no to, se pravi, mlatiti prazno slamo. — Slovensko sedanjost v emigraciji res premalo razumete. Pa tudi „socializem“ kot sistem. Sicer ne bi glede domovine kdaj bili tako optimistični, drugič pa spet

preveč pesimistični. Res pa je, da je že leta 1842 nekdo navedel kar šest opredelitev socializma. Vse tako zgleda, da smo zelo obubožali, mi doma in vi zunaj, ko mislimo, da smo premerili že vse globine v naši opredelitvi pro et contra.“

„Da bi danes zahtevali po samostojni Sloveniji kdo postavil na drzen način, dvomim. O Kavčiču so na splošno mnenja tudi tisti, ki ga dobro poznajo, da je inteligenten, čeprav se včasih znebi kakšne take, da ne veš ali je res prišla iz njegovih ust, ali pa so mu jo podtaknili. Glede njegove izjave na Koroškem bi dejal to: njegova izjava za svobodno izpoved narodnosti (ki je na Koroškem danes nemogoča, ker nad Korošci vlada tak teror kakor je vladal za časa Hitlerja ali pa vsaj hude psihične posledice tega terorja), po mojem ni bila znak kakšne bontonske ali taktične popustljivosti gosta na obisku, kakor se nekateri tolažijo. Gre prej za mentaliteto, ki se jo v teoriji da braniti. Res je vprašanje, kaj se da na Koroškem narediti, če Korošci sami ne dvignejo glave. Lahko pa je seveda ta njegova izjava čisto preprost napadni korak zaradi neinformiranosti. Naša stara napaka je, da vedno mislimo, kako zgoraj vedno vse klapa. Pa ne klapa! Ker danes neko „svobodno izpoved narodnosti“, tudi v primeru, ko ne gre za šolstvo, na Koroškem zagovarjajo samo še nemški ultra nacionalisti, si tretje razlage ne morem najti.

Narodna zavest se (op.: v Sloveniji) morda res počasi dviguje. Jaz verjamem, da je to znak resničnega notranjega dozorevanja in ne zgolj reakcija

na zunanje, za ta trenutek od partije umetno v življenje priklicanega potrebnega vihranja. Zunanji znaki nečesa pozitivnega bi bili v krščansko-nacionalističnem doprinosu tematik v mariborski reviji Prostor in čas, še bolj pa v levičarsko-nacionalistični tržaški reviji Zaliv, ki tu sicer ni prepovedana pa tudi v kolportažo ne dana. Zaliv izdaja precej pogumna skupina ex-OFarjev. Ker ni mogoče, da se uredniki Zaliva ne bi osebno poznali s Kavčičem, je morda še posebej zanimiv tisti del dokumentacijskega materiala zadnje številke, ki prinaša protest „Skupine koroških Slovencev“ ob Kavčičevi izjavi. (Revija izhaja v Trstu!) Uredniški komentar se končava tako: „...kako so vse visokodoneče besede in celo razbodbani sprejemi v jugoslovanski prestolnici (op.: kamor so razne koroške politične delegacije prišle iskat opore) samo nekoristno lepotičenje, če v stvarni politiki skrb za slovensko etnično skupino zunaj meja matične dežele pade na tako nizko raven.“ Ta opazka je toliko bolj aktualna, kolikor še danes razne manjšinske deputacije hodijo rotit Ljubljano, naj jim stoji ob strani, čeprav jim je bilo tako javno kakor privatno že večkrat rečeno, naj s „takimi zadevami“ vendarle nikar ne kvarijo dobrih jugoslovansko-avstrijskih gospodarskih odnosov. Zaliv končava svoj komentar: „Če pa se slovenski vladni predstavnik izgovarja, da se mora pri mednarodnih dogovorih držati direktiv zveze oblasti (t. j. Beograda), potem se je treba sprijazniti z dejstvom, da slovenski vladi ni zaupano kaj več kakor funkcija transmissijskega jermena!“

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Slovenski oktet je vstopil v svoje osemnajsto leto z novimi umetniškimi ambicijami. Slovenski oktet poje sedaj v zasedbi: prva tenorja Jože Kores in Danilo Čadež, druga tenorja Božo Grošelj in Peter Ambrož, baritona Andrej Štrukelj in Tone Kozlevčar ter basa Marijan Stefančič in Peter Rare, vodi oktet dr. Valens Vodušek, ravnatelj Glasbeno narodopisnega instituta. Lani je imel oktet 61 koncertov, ki jih je poslušalo 37.127 poslušalcev, razen tega pa še 16 brezplačnih ljudskih koncertov; gostoval je tudi v Italiji, Franciji in Nemčiji. Ker koncertni agenti v tujini zahtevajo kar po tri ali celo štiri različne koncertne programe s klasičnim ali narodnim repertoarjem, vadi sedaj oktet tudi Gallusova moteta „Plaxit David“ in „O bone Jesus“, pa tudi nekaj del drugih starejših mojstrov. Uroš Krek je posebej za oktet priredil v sodobni glasbeni obliki slovensko narodno „Sijaj, sijaj, sončece“. Kozlevčarjev junaški bariton bo prišel do izraza v ruskih narodnih „Čibarika“ in „Borinja“, basist Čare pa v črnski duhovni „Deep River“. Prvi koncert v novi sezoni je Oktet imel v Bingen v Zahodni Nemčiji 26. septembra. Gostoval bo še v Italiji, Avstriji in morja tudi na Nizozemskem ter Japonskem in Filipinih.

LJUBLJANA — 16. septembra je minilo 120 let odkar je na ta dan leta 1849 prisopihal po železni cesti iz Celja prvi vlak v Ljubljano. Avstrijska vlada je namreč hotela povezati Dunaj z morjem t. j. s Trstom. Odloženo je bi-

Iz tedna v teden

Gral, Emilio Garrastazu Medici je bil postavljen v Braziliji za novega predsednika države, na mesto bolnega Costa de Silve. Objavil je, da bo vrnil Braziliji demokrasko vladavino.

V Laosu se boji med laosko vojsko in komunistično gverilo vedno bolj širijo ter je laoska vlada sporočila v Washington, da bo potrebovala še več vojaške pomoči kakor doslej. V Laosu se proti laoski vojski bori nad 60.000 severnovietnamskih gverilcev ter iz Hanoja prihajajo vedno številnejše pošiljke vojaštva in materiala v Laos za boj proti obstoječemu režimu princa Suva-ne Fume.

Češkoslovaška komunistična vlada je zaprla meje države in prepovedala potovanja svojim državljanom v zahodno Evropo. Češkoslovaško je zajel val strahu pred razvrednotenjem denarja ter je prebivalstvo pretekli teden brezglavo trošilo svoje prihranke. Zanikanje vlade, da razvrednotenje ni predvideno, ni zaleglo.

13. obletnica Našega doma v San Justu

Naš dom v San Justu je v nedeljo, 12. oktobra, praznoval trinajsto obletnico blagoslovitve. Že zjutraj so se zbrali rojaki k sv. maši, ki jo je daroval č. g. Janko Mernik za vse žive in mrtve člane Našega doma. Ob 9 pa se je začela proslava z duhovno mislijo krajevnega dušnega pastirja g. Janka Mernika, nakar je nagovoril zbrane članice in člane predsednik Našega doma g. P. Čarman.

V svojem govoru se je ozrl na delovanje v preteklem letu in se zahvalil vsem pododsekom in agnilnim članom, ki so pripomogli, da je v letošnjem letu bilo življenje v domu na visoki stopnji. Povedal je tudi, da je sedaj Dom prost vseh zunanjih dolgov in da bodo lahko zato kmalu začeli z izdelavo drugih spodnjih prostorov. Zavzel se je tudi za pametno sodelovanje z drugimi slovenskimi organizacijami, kar lahko vse le kulturno obogati.

Sledil je glasbeni program slovenske pesmi, kjer so nastopili šolski pevski zbor pod vodstvom gđ. Angele Klančkovice, farni pevski zbor z dirigentom g. Stefanom Drenskom in mladinski pevski zbor pod vodstvom g. Rudija Brasa. Po udarek je bil na mladinskem pevskem zboru, ki je med drugim zapel tudi argentinski zambo. Podajanje vseh pesmi je bilo občinstvu zelo všeč in so vse nastopajoče nagradili s ploskanjem.

S tem je bil dopoldanski program končan. Popoldne pa je bil pripravljen drugi del za Slovence, ki so se zbrali v sanhuški dvorani iz vseh okrajev Buenos Airesa. Ko je gost stopil v dvorano, ga je pozdravil lepo pripravljen oder v zamisli g. Toneta Oblaka. Na desni se je dvigala slovenska kmečka hiša, na levi pa argentinski rančo. Sredi odra pa sta si podajala roko Slovenec v na rodni

lo, da bo železnica tekla skozi Gradec, Maribor, Celje in Ljubljano. Prva vožnja od Celja do Ljubljane pred 120 leti je trajala 4 ure in pol. Ko je vlak pripeljal na kolodvor v Ljubljani, so ga sprejeli z velikimi slovesnostmi. Topovi so grmeli in zvonovi vseh cerkva so zvonili. Zanimivo pri tem je tudi to, da je bilo že tedaj dograjeno poslopje glavnega kolodvora, ki je danes še prav tako, kot je bilo tedaj. Razlika je le v tem, da je imela Ljubljana tedaj 15.000 prebivalcev. Železniško progo so potem podaljšali proti Trstu in je gradnja trajala 8 let. Prvi vlak je pripeljal v Trst šele leta 1857.

PIRAN — Slovensko obalo od Izole do Sečovelj je 18. sept. zaradi hudega neurja poplavlila voda, ki je drla s hribov v dolino, nanesla na ceste veliko gramoza, in blata in vdrla v veliko hiš, nekatere hiše so bile zaradi vode precej poškodovane. Neurje je povzročilo veliko škodo tudi v vinogradih.

LJUBLJANA — Slovenijo je po podatkih statističnega urada v juliju obiskalo 234.023 turistov, od tega 113.235 domačih, ki so 433.146-krat prenočili.

LJUBLJANA — Folklorna skupina „Tine Rožane“ je v Billinghamu v Angliji nastopala skupaj s folkloristi 12 držav. Za turnejo so se dobro pripravili ter so nastopili z belokranjskimi, koroškimi, prekmurskimi in gorenjskimi plesi, razen tega so zaplesali še nekaj srbskih, hrvaških in makedonskih plesov. Nastopili so tudi s kratkim programom na televiziji BBC.

KRANJ — V zbirki vodnikov po kulturnih in naravnih spomenikih Slovenije je izšel 19. zvezek, ki je posvečen Kranju. Gradivo so pripravili sodelavci Gorenjskega muzeja Andrej Valič, Majda Zontar, Ana Benedetič in Cene Avguštin.

LJUBLJANA — Zaradi zastrupitve z gobami je 16. sept. umrla na ljubljanski interni kliniki 43-letna Marija Bernik iz Češnjic pri Železnikih, dva dni prej pa njena šestletna hčerka Marija.

LJUBLJANA — Med Ljubljano in Primorsko bo sedaj boljša telefonska zveza. Do Postojne s opložiteli koaksialni kabel, ki omogoča skoro 1000 pogovorov, od Postojne pa je zveza do Kopra in Nove Gorice po radiorelejnem sistemu, ki je postavljen na Nanosu. Začeli pa bodo polagati koaksialni kabel do Kopra in Trsta.

LJUBLJANA — Institut za narodopisje pri SAZU v Ljubljani je pričel s prvim delom anknetne akcije o „živiljenjskem ciklu“, in sicer o šegah in verovanjih pri ženitovanju na Slovenskem. Akcija je razdeljena na tri dele in bo v naslednjih letih obdelala še ostala dva dela „živiljenjskega cikla“: rojstvo in

noši in pa argentinski gavč. S tem je bilo simbolično poudarjena misel vsega tega dneva, namreč Slovenec v Argentini, povezava naše prireditve s praznikom odkritja Amerike.

Napovedovalec popoldanskega programa je bil g. Stane Miklič. Pozdravil je vse navzoče goste, posebej pa še g. msgr. A. Oreharja, dušnega pastirja g. J. Mernika, gosta iz Evrope č. g. Vinka Žaklja in dr. Frančka Prijatelja, člana Narodnega odbora dr. Tineta Debeljaka in predsednika Zedinjene Slovenije g. Boža Stariho, ki je bil tudi slavnostni govornik na tej obletnici. V svojem govoru je med drugim dejal:

„Dom mora postati središče naše slovenske kulture v svojem delokrogu. Središče vseh, ki slovensko mislijo in čutijo, brez razlike na njihovo opredelitev. Imamo samo dva načela, ki sta naši delegaciji: to je slovenstvo in krščanstvo.“

„Zavedati pa se moramo, da je naš dom namenjen predvsem mladini. to je njeno društveno in prosvetno središče. Naj bi ne bilo večera brez mladinskega veselja, moradno zdravega življenja, ki bi polnili te lepe prostore. Na naši mladini sloni naša bodočnost. Vsi želimo, da bi ostala slovenska mladina v zdomstvu zvesta svetlemu zgledu in izročilu naše zgodovine.“

Njegov govor so zbrani gostje sprejeli s ploskanjem, nakar se je začel kulturni del popoldanskega programa: Iz preteklosti v bodočnost.

To je bil folklorni nastop z besedo, plesom in muziko, v katerem so mladi hoteli povedati svojo navezanost na slovensko zemljo pa tudi na svojo novo domovino. Ves prizor je po zamisli gđ. Marice Zakrajšek in Anice Klemen se-

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE 1969

vsebuje zanimivo poglavje opisa proslav slovenskega narodnega praznika 1968 ob 50 letnici prve slovenske vlade. Poleg opisa proslav v Argentini, Kanadi in ZDA so objavljeni vsi glavni govori na proslavah: Iz Argentine govori dr. Kreka in drugih, iz Kanade govor Petra Markeša, vodilne slovenske osebnosti v Torontu in dr. Mateja Resmana, predsednika Slovenskega državnega gibanja, univ. prof. dr. Viktorja Antolina, ki je govoril v New Yorku, in urednika Ameriške domovine, prof. Ceneta Lipovca, ki je govoril v Clevelandu. Tudi to, za našo emigracijo zgodovinsko važno poglavje, je že dotiskano.

SLOVENC I V ARGENTINI

OSEBNE

+ Metod Golmajer. V Mariboru je dne 3. oktobra nenadoma preminul vsled srčne kapi v 71. letu starosti g. Metod Golmajer, bivši dolgoletni strojni stavec v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani in kasneje faktor Cirilove tiskarne v Mariboru. Zapušča v Argentini brata Cirila in nečakinjo Boženo ter nečaka Bogdana z družinami, v domovini pa soprogo in hčerko Ljubico ter sina Pavla.

SAN JUSTO

V preteklem mesecu smo se zbrali

matere in žene, da bi ustanovile svojo organizacijo, ki naj bi učinkovito posegala v javno življenje sanjuške skupnosti. Imamo že pripravljalni odbor, ki bo do ustanovnega občnega zbora vodil našo organizacijo. Zastavile smo si načrt, ki ga bomo prav gotovo izpeljale s svojo vztrajnostjo, h kateri nas veže naša trdna krščanska zgrajenost in po njej narodna zavest. V organizaciji bomo črpale moč, da bomo stale ob strani slehernemu v potrebi: moralno in po možnosti tudi materialno in to posamezniku ali skupnosti, starejšim, posebno pa naši mladini.

SLOVENC I P O S V E T U

CLEVELAND

Zlatomašnik g. Matevž Kebe je umrl v petek 19. septembra v Pittsburghu. Rajni g. Kebe je bil peti župnik župnije

smrt. Institut je že izdal anketno brošuro z vprašanji, ki je namenjena informatorjem; brošuro je sestavila Helena Ložar.

Umrli. so. Ljubljana: Lojze Centa up. (76 l.), Andrej Žnidaršič vlakovodja, Marija Cankar up. (73 l.), Terezija Golar, up. up. (85 l.), Dragica Kornič r. Kante, Jakob Pajntar trg. posl. v p., Frančiška Wisiak (93 l.), Ludvik Rodič črkostavec, Andrej Žnidaršič vlakovodja, Marija Pervanje r. Kaiser, Franc Tomšič up., Julija Jenko r. Logar, Rafael Gregorin up. Josipina Bervar (98 l.), Hermina Jenko r. Petovar, Viktorija Selan r. Slavec, Jože Koračin, Ana Brezovnik r. Skubic, Franc Gorečan sodnik v p., Franc Knez up., Mara Golob l. Mathaus, Gabrijela Novak r. Osolin, Trbovlje, Franjo Turk mlinarski mojster, Laško, Marija Pirc r. Ogrin Krško, Ana Plaustejner šentjur pri Celju, Ivan Novak Tacen pod šmarno goro, Franc Jerreb vlakovodja v p., Vrhnik, Terezija Lepšina (81 l.), Zreče, Marijana Biček r. Reguš Kranj, Marija Lampič (92 l.), Bizovik, Frančiška Maček r. Marn, Polje, Marija Križan r. Salamon Ptuj, Janjez Mihelič up., Sodražica, Francka Vindšnurur r. Peterneil škofja Loka, Jernej Cerar, Volčji potok.

Vnebovzete v Pittsburghu in jo je vodil polnih 32 let. Rojen je bil 12. septembra 1883 v Dolnjem Jezeru pri Cerknici na Notranjskem. V ZDA je prišel leta 1901. Po skoraj desetletnem šolanju pri benediktincih v St. Vicent Latrobe je bil posvečen v duhovnika leta 1911 in je istega leta pel novo mašo. Ker je znal slovanske jezike, ga je škof najprej poslal pastirovat med Slovake in Hrvate. Po 23 letih uspešnega dela med njimi pa je prišel med svoje ožje rojake v Pittsburgh. Ko je dopolnil 84 let je zbolel in pred tremi leti je bil upokojen.

NEMČIJA

Tudi po „naših“ cerkvah se pozna, da je vedno več slovenskih rojakov na delu v Nemčiji. V Augsburgu se jih precej udeležuje slovenske maše in tudi lepo zapojejo. Prav tako v Ingolstadt. V Nürnbergu prevladujejo žene in dekleta. Pri Regensburgu bo treba uvesti redno mašo, v Münchenu pa utegne postati cerkev kmalu premajhna, če bo šlo tako naprej.

Z novim šolskim letom smo na župniji začeli z rednimi prireditvami, dekliskimi razgovori, debatno uro. Govorili smo o načrtih naše župnije za devolno leto 1969-70. Ugotovili smo da so prav naše slovenske župnije za naše ljudi v tujini največja opora. Če teh ne bi bilo, bi bili naši rojaki, ko pridejo na tuje na delo, oropani nečesa pomembnega. Gledali smo skioptično predava-

IX. kulturni večer Slov. kulturne akcije

Ta večer je bil posvečen dvema gostoma iz Evrope, ki se nahajata v Bs. Airesu. Že nekaj tednos živi med nami župnik Vinko Zaletel iz Vogrč na Koroškem, ki je prihitel že drugič med nas (prvič pred osmimi leti) preko Afrike in Amerike ter nam prinesel tri filme o lepota, življenju in kulturnem delu slovenskih Korošcev. Po vseh slovenskih domovih gredo njegova zvočna predavanja in ljudje so mu hvaležni zanje. SKA pa ga je naprosila za intimen razgovor o kulturnih, pa tudi političnih razmerah na Koroškem.

Ta se je vršil 4. oktobra na 9. večeru v obliki pogovora med njim in predsednikom dr. T. Debeljakom, ki mu je stavljaval vprašanja. G. župnik je odgovarjal nanja na ta način, da smo dobili lep pogled v sedanji položaj Slovencev na Koroškem, o njih politični organiziranosti (Narodni svet), o kulturni povezanosti (Prosvetna zveza) in časnikarskem izrazu (Naš tednik) na strani katoliških Slovencev, ter na drugi strani tudi o socialistični in drugačni organiziranosti. Središčni pogovor je teklo o koroškem jugoslovansko-slovenskem sodelovanju (obisk predsednika Slovenije Kavčiča v Celovcu), medsebojnem kulturnem gostovanju (Prosvetna zveza), o Korotanu, o Mladju ter Mohorjevi družbi. Mimogrede smo bili torej obveščeni o celotnem položaju na Koroškem, za kar smo bili g. Zaletelu izredno hvaležni. Ta njegov razgovor je bil gotovo najlepša dopolnitev njegovih zvočno-slikovitih predavanj, s katerimi opravljaja med nami veliko domorodno delo.

Drugi gost iz Evrope pa je bil Vinko Žakelj, duhovni vodja slovenskih izseljencev v Belgiji in Holandiji. Njegov predavanje ni bilo napovedano, ker je prišel šele po odposlanju vabil, pa ga je SKA po dogovoru z g. Zaletelom

Vsak teden ena

PESEM

Jože Udovič

*Rišem te s travno bilko,
rišem te z brstom,
z neprestano tesnobo,
z drobcem sežgane zemlje.*

*Barvam te z žitnim klasom,
barvam te s spominčico,
s senco praproti,
barvam te z ognjem,
z glasom rumene piščali,
barvam te z mahom,
s krikom ptice
v plamenu noči.*

*Zmeraj se spreminjaš,
zmeraj se mi izmikaš,
bežeči, zastrti obraz,
iščem te s svojim drhtenjem,
barvam te z roso
temnih oči.*

Proslava slovenskega narodnega praznika 29. oktobra

BO V SOBOTO, 25. OKTOBRA
V SLOVENSKI HIŠI

Ob 19: sv. maša v kapeli za vse, ki so delali in se žrtvovali za svobodo slovenskega naroda.

Ob 20: v veliki dvorani: narodni praznik in 50 letnica slovenske univerze v besedi in sliki.

Ob 20,45: tradicionalna slavnostna večerja.

Vabljeni vsi javni delavci, odborniki organizacij in ustanov, slovenski dušni pastirji, kateheti, učiteljice in učitelji v slovenskih šolah, kulturni ustvarjalci, predavatelji v naših organizacijah — vsi oblikovalci podobe slovenske emigracije v Argentini.

Vstopnice za proslavo in slavnostno večerjo so na razpolago v Slovenski hiši in v vseh slovenskih domovih. Cena 800 pesov za kritje stroškov prireditve in večerjo. Prijave v domovih do vključno nedelje 19. oktobra, v Slovenski hiši pa do ponedeljka 20. oktobra. Do ponedeljka 20. oktobra naj tudi domovi sporočijo v Slovensko hišo število prijaviteljev.

nje o Slovencih v Argentini. V prelepih barvnih slikah in ob prijetni glasbeni spremljavi smo obiskali naše rojake v Južni Ameriki, ki nas presenečajo po svojem idealizmu. 7.000 povojnih izseljencev je zgradilo v novi domovini 10 prosvetnih domov. Kako pretresljive so bile slike z njihovega največjega romanja v Luján, kamor se jih zbere vsako leto 2000, med njimi 100 narodnih noš. Takih predavanj si še želimo.

pridelila k njegovemu večeru, ki je tako razpadel v dva dela. Pogovor z g. Žakljem je vodil dr. Mirko Gogala. Najprej nam je uvajalec predstavil gosta kot izseljenskega dušebrižnika, ki nam je nato opisal svoje delo med rudarji oz. sedaj že potomci nekdanjih rudarjev v teh dveh evropskih državah. Nato nam je orisal Holandsko po videzu in po ljudeh, pa tudi po njenem iskrenem katolištvu, ki v vsakim letom raste (od 20% katoličanov je prišlo že na skoraj 50%). Nato smo stopili v sredo „holandske“ problematike, ki je sedaj postala že svetovna, v njeno „reformacijsko“ gibanje, ki ga ona vodi sedaj za posodobljenje Cerkve v svetu. Predstavil nam je belgijskega kardinala Suenensa s simpatijo in njegovimi težnjami, govoril o holandskem katekizmu, ki je prirejen za holandske razmere, ne za izvoz, ter o njegovih bistvenih delih. Omenil je liturgično gibanje predvsem o pomembnosti sv. maše kot središčne liturgične ustanove, o skupni pokori pri spovedi, o celibatu, o postopanju z duhovniki, ki so se poročili, o bogoslovcih, ki se ne dajo posvetiti, ker čakajo razvoja...

Oba razgovora z gostoma sta bila izredno zanimiva, kar je pokazala debata, in udeleženci so ju nagradili s hvaležnim odobravanjem.

POČITNICE V KORDOBSKIH GORAH

Kdor si želi oddiha in utrditi zdravje v suhem gorskem zraku, naj takoj (certificado) sporoči na naslov: Hanzelici Rudolf, San Esteban, Sierras de Córdoba, — točno dan prihoda in vrnitve in za koliko dni bi se ta datum v slučaju potrebe lahko premaknil. Voznih listkov ne kupiti pred odgovorom, da je še prostor. Kolonija bo odorta samo za Slovence, družine in poedine v času od 12. januarja do konca februarja. Navedena pojasnila po dobroti daje Dušno-pastirska pisarna.

SPREJEM V ŠKOFOV ZAVOD

Novi gojenci naj s tu prigrasijo:

1. Za osnovno šolo (7. in 6. raz.) do 30. novembra (z osebnimi podatki).
2. Za 1. raz. gimnazije do 20. novembra. Prineso naj te dokumente: a) Certificado de séptimo grado, b) Cédula de identidad, c) Libreta sanitaria (moreš dobiti na Saavedra 15, Bs. Aires, blizu Once), d) Certificado de nacimiento.
3. Za ostale razrede gimnazije po počitnicah, prve dni marca.

Naslov: Colegio Esloveno, Rivadavia 234, Adrogué F.N.G.R. (Bs. As.).

Starši! Če hočete dati svojemu sinu veselo mladost, v primerni družbi, ki jo potrebuje, ponosno zavest svojega slovenskega izvora, če hočete, da bo po dobri vzgoji zdrav in naraven „fest fant“, da prejme solidno pripravo za življenje v današnjem svetu, da vanj ne bo odhajal razvajen in raznežen, za kar je morda nevarnost, ampak bo kot trden in samostojen značaj pripravljen na življenja preskušnje, da bo vse to zidano na trdni podlagi krščanskega duha — pošljite ga v Adrogué.

Dolga vrsta jih je že, ki jim je vse to dal Škofov zavod.

To more tam prejeti tudi Vaš sin!

Solza hvalečnosti naj ti bo vidno plačilo, nevidno pa — videl ga boš šele po končanem zemskem življenju — na bogate obresti naložen kapital. Naloži v tem dobrodelnem mesecu v obliki daru za reveže!

Slov. dom Carapachay vabi na

POMLADANSKI PIKNIK

V nedeljo, 19. oktobra

Spored:

- sv. maša ob 11.30
- materinska proslava
- kosilo
- razne igre, srečolov
- prosta zabava

Sodeluje orkester

THE GOLDENTONES

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed. Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

Dr. FRANC KNAVS ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Alte. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

OBVESTILA

Sobota, 18. oktobra 1969:

10. kulturni večer Slovenske kulturne akcije ob osmih, v gornji dvorani Slovenske hiše, bo v slogu razgovora med avtorjem, režiserji, scenografom in igralci predstavil izvirno dramo Franceta Papeža „Gozd“; k razgovoru, ki naj ob novem slovenskem dramskem delu pobudi vprašanja gledališkega ustvarjanja posebej med nami, je vabljeno tudi občinstvo, posebno mladina.

Mladinski plesni večer na Pristavi.

Sodeluje orkester „The Goldentones“.

Naraščajnice na Pristavi bodo počastile svoje mamice ob 5 popoldne.

Nedelja, 19. oktobra 1969:

Proslava Misijonske nedelje ob 16 v Slovenski hiši. Sv. maša in pozdrav misijonarki s. Ksaveriji Pirc iz Siam. Ciklus o družbenih vedah: predava dr. Tine Debeljak o slovenskih političnih strankah po maši v Slovenski hiši.

V San Justu Materinski dan ob 16 V Slovenskem domu v Carapachayu pomladanski piknik s celodnevним sporedom.

Krožek SDO San Martin bo imel po sv. maši svoj redni sestanek.

Četrtek, 23. oktobra 1969:

Sestanek Zveze slov. mater in žena ob 16.30 v Slov. hiši. Predava g. Zorko Simčič: Otroci nas gledajo.

Sobota, 25. oktobra 1969:

Proslava narodnega praznika 29. oktobra in dneva slov. zastave v Slov. hiši. Proslava bo posvečena 50-letnici ustanovitve slovenske univerze: zgodovinski razvoj, pomen in njeni profesorji. (Avdiovizualni prikaz) Začetek s sv. mašo ob 7 zvečer.

Nedelja, 2. novembra 1969:

Pripravljali odbor slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana bo priredil za člane dobrotnike in prijatelje spominsko slovesnost ob 10-letnici smrti pok. škofa dr. Rožmana v zavetišču, bario Peluffo, ulica Martín Fierro. —

Najprej koncelebrirana sv. maša, nato komemoracija. Po končanem sporedu asado.

Nedelja, 9. novembra 1969:

Redni občni zbor Slovenskega doma v San Martinu.

Nedelja, 7. decembra 1969:

Tombola v Slovenski vasi

Vestnik SDO — SFZ

V nedeljo, 19. oktobra, bo v Slovenski vasi lahkoatletski turnir, za katerega je bil pripravljen naslednji program: ob 9.— tek na 100 m za SSZ; ob 9.20 tek na 80 m za SDO; ob 9.40 skok v daljavo za SFZ; ob 10.10 skok v daljavo za SDO; ob 10.40 tek na 400 m za SFZ; ob 11.— tek na 400 m za SDO; ob 11.20 skok v višino za SFZ; ob 12.— skok v višino za SDO; ob 12.40 tek na 100 m za SFZ — finala; ob 12.50 tek na 80 m za SDO — finala. Ob 15 met diska za SFZ; ob 15.30 met krogla za SFZ; ob 16 tek na 400 m za SFZ — finala; ob 16.10 tek na 400 m za SDO — finala; ob 16.20 tek na 3000 m za SFZ.

DRUŠTVENI OGLASNIK

špored predavanj g. Vinka Zaletela

Petek, 17. oktobra: Miramar ob 20.

Sobota, 18. oktobra: Miramar. Po večerni slovenski maši, ki jo bo daroval g. župnik Zaletel.

Petek, 24. okt.: Buenos Aires: 6. prosvetni večer Zedinjene Slovenije. Slovo od g. župnika. Predavanje o prosvetnem delu na Koroškem in nekaj slik o misijonskem delu p. Lovra Tomažina in sester Žužek.

Sobota, 25. oktobra: Mendoza, zvečer.

Nedelja, 26. oktobra: Mendoza. G. Vinko Zaletel bo govoril tudi na proslavi narodnega praznika.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Slovo od g. župnika Vinka Zaletela

6. PROSVETNI VEČER ZED. SLOVENIJE

Predavanje o prosvetnem delu na Koroškem ob spremljavi diapozitivov in nekaj slik o misijonskem delu p. Lovra Tomažina in sester Žužek

v petek, 24. t. m. ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše

SLOVENSKA ŠOLA FRANCE BALANTIČ SAN JUSTO

MATERINSKI DAN

s peštrim programom

v nedeljo 19. oktobra ob 16 v Našem domu

Prisrčno vabljenе vse mame in vsi prijatelji mladine!

Botri, botrice!

Najlepše darilo za birmo —

HRANILNA KNJIŽICA — SLOVENSKE HRANILNICE

SLOVENSKA HRANILNICA z. z o. z.

C. C. SLOGA Ltda.

Bartolome Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20.

Pravna posvetovalnica, ki jo vodi dr. Vital Ašič, vsako prvo in tretjo soboto v mesecu od 17 do 20.

Gospod Ivan Mušič je daroval za šolski fond Zedinjene Slovenije 20.000.— pesov. Iskrena hvala!

Uradne ure društvene pisarne so ob delavnikih (razen torka) od 18—20 ter ob nedeljah po maši.

Knjižnica Zedinjene Slovenije posluje v ponedeljek, sredo, četrtek in petek od 18—20 in vsako nedeljo po maši.

9. novembra

NASVIDENJE

v Škofovem zavodu v Adrogué

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Urađuje od 17.30 do 19.30 ure. Ponedeljek, sredo, petek.

Lavalle 2331, 5° p. Of. 10

T. E. 47-4852

SDO

MORON

SFZ

vabita vso mladino na

POMLADANSKI VEČER POD OMBUJEM

ki bo na Pristavi v soboto, 18. oktobra, ob 20

Sodeluje orkester The Goldentones

BOTRICE in BOTRI!

Obiščite nas v naši novi trgovini.

Primerna darila za sveto birmo.

Urarna in zlatarna Silvo Lipušček

Almafuerte 3559, San Justo (pol kvadre od Pcias. Unidas)

T.E. 621-3047

V nedeljo 12. oktobra 1969 nas je nenadoma zapustil naš dragi brat, zet, stric in svak, gospod

Franc Nagode

Pokopali smo ga v ponedeljek 13. oktobra 1969 na pokopališču v San Martinu.

Iskreno se zahvaljujemo čč. gg. Francu Gromu in Juretu Rodetu za vodstvo pogreba. Topla zahvala sosedom za vso pomoč, vsem darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga kropili in pospremili na njegovi zadnji poti.

Brat Janez, sestre Ivanka, Tončka, Mici, Rezi z družinami, tašča Marija Lavrič ter ostali sorodniki.

Buenos Aires, Rovte pri Logatcu, Ljubljana

Po Afriki

Popotni doživljaji g. Vinka Zaletela

Ker sem imel tako prisiljeno podarjeni dan, sem ga izbral, da sem si ogledal razne zanimivosti in jih shranil v svoj fotoaparati. Ko sem ob večernem zahodu slikal krasno stavbo ugarskega parlamenta, zgrajeno v afriškem slogu, je prišla mimo skupina sedmih indijskih deklic. Prosil sem jih, če jih lahko slikam, pa so bile kar zadovoljne. Toda potem so me prosile za slike. Dopovedujem jim, da delam le barvne dias, ne slik, pa je vedno več vprašanj: odkod sem, kaj delam, kje imam ženo, itd., itd. Kar ne pridemo do konca, zato me povabijo domov na kavo. Sprejem! Kako se razvesele! Jaz pa tudi take domačnosti. Bom vsaj videl, kje in kako žive! In tako me spremljajo med čebljanjem in veselini hihitanjem, med neprestanimi vprašanji. Jaz, sivolasi mož, sem se naenkrat počutil mladega in zato veselega med temi pomladnimi cvetkami.

Deklice so bile iz treh družin in sem torej moral obiskati tri domove, kavo pa sem pil seveda le v enem domu, skuhala jo je pa šestnajstletna Saroj Dhorajiwala. Pokazale so mi stanovanje, družinski oltarček boga šiva, njegove žene in sinčica Ganeša s slovnim nosom, ob njih pa še „sveto kravo“. Kako so se začudili, da sem „bo-

gove“ že kar po imenu poznal. Pokazale so mi tudi sliko še živega „boga“. To je sveti mož „babu“ s strašno velikimi skuštranimi lasmi, ki živi tam blizu nekje. Saj moram verjeti, Ker sem videl njegovo fotografijo! In še vse vrste slik sem moral pogledati, občudovati. Ker moja angleščina zelo boleha, sva se največ menila z Rekho, ki je znala še francosko.

Toda po kavi se me še predstavile staršem in dedu in babici, ki so me spoštljivo po indijsko pozdravljali. Hvala Bogu, da že malo poznam indijske navade in sem tudi jaz pokazal vse načine spoštovanja, kar sem v Indiji spoznal. Kako so me občudovali, ko sem povedal, da sem že vso Indijo prepotoval in bil tudi v Bombay, odkoder so oni doma.

Mene je obisk zanimal, da sem spoznal, kako Indijci tu živijo in predvsem, kako verni so ostali. Družinska povezanost in tradicija sta tako močni, da brez „verouka“ ohranjajo iz roda v rod hinduistično vero, pa še kako živo, skozi tisočletja nepokvarjeno — kljub novim razmeram in vsej modernosti.

Da bo naše prijateljstvo trajno, smo si izmenjali naslove in obljubil sem jim, da jim pošljam slike. Imena mojih prijateljic so: Saroj, Rekha in Dina

Dhorajiwala, sestrične Bhavna, Mina in Mrudula Dhorajiwala in Murly Ianghoi, vse 12 do 16 letne.

Morda se komu čudno zdi, ko pišem o Indijcih v Afriki. Tudi meni se je v začetku, ko sem vsepovsod srečaval tako izrazite indijske obraze in žene in dekleta v krasnih sarijih. Pozneje sem jih srečaval še več v Zambiji in v Južni Afriki in spoznaval indijsko vprašanje, ki postaja v Afriki vedno bolj pereče. Zakaj?

V Ugandi živi 80.000 Indijcev, v Zambiji še več in največ v Južni Afriki. So vsi ver. hindujci, muslimani, siks in katoličani, kateri so prišli iz bivše portugalske kolonije Goe. Ko so Angleži v svojih kolonijah gradili železnice, so za delo spravili sem Indijce. Potem so jih imeli še v raznih službah. Ker se jim je mnogo bolje godilo kot doma, so sčasoma spravili v Afriko svoje družine. Začeli so trgovati, so kot rojeni za to, postajali vedno bogatejši in tako imajo danes skoro vso trgovino v rokah Indijci, kot so imeli včasih ponekod vso trgovino židje. Indijci so res afriški židje, ki se ne mešajo z drugimi rasami, ki zaničujejo črnce, so zelo nesocialni, gledajo le na svojo korist. V tem oziru so slabši kot Evropejci in jih zato črnci bolj sovražijo. Toda kupovati morajo pri njih, ker imajo trgovine. Afriški črnci imajo že skrb, kako bi se jih znebili, in je vprašanje časa, kdaj bodo nastopili proti njim.

No, če bi kdaj izgnali Indijce, bom moje prijateljice povabil na Koroško,

saj poznam mnogo samcev, ki že dolgo čakajo na nevesto.

Prihodnje jutro je šlo vse v redu. V hotelu sem zagrozil, da vse postrelim, če me ne zbudijo pravočasno (seveda po slovensko, da me niso razumeli). Ob šestih je že zazvonil telefon, pravim „okay“, popijem obvezni čaj, s taksijem se pa že pred vožnjo zmenim, da me pelje za 300 pesov, sicer ga ne maram.

Včeraj sem se jezil, danes pohvalim avtobus, da je do sekunde točno odpeljal. Avtobus je bil prav gotovo enkrat nov, rekel bi: „bilo je nekoč“, pa glavno je da vozi. Napolnili so ga ljudje in prtljaga vseh vrst: kovčki košare, punklji, teh je največ. Domačini zvežejo svoje stvari v cunje, rjuhe in tako prenašajo. Le črnci so notri, jez edini belec. Po nekako 20 km asfaltirane ceste, pridemo na navadno, prašno, po kateri se bom vozil 10 ur.

Peljemo se skozi večje in manjše vasi, ob vsej poti pa so raztresene domačinske hiše ali kočice in avtobus se ustavi ne le v vaseh, ampak kjerkoli kak potnik čaka, in ga izloži, kjerkoli kdo hoče. Tako se ustavljamo vse pot, vsaj 200 krat smo se ustavili. Pa to ni tako enostavno, kajti naš sprevoznik se je moral najprej zmeniti, kam hočejo, ali je pravi avtobus, ali imajo denar itd. Potem spravijo v avto velike punklje in cele šope banan, ki tehtajo 20—30 kg, in še kako kuro.

Najbolj čudno se mi zdi, da je izmed potnikov vsaj tri četrtine žensk.

Ženska pa je v Ugandi lepo oblečena in okrašena, ima tako nabrano obleko, da bi naredili iz nje tri naše, pa 10 minikril. Kako je oblečena, ne morem popisati, nisem raziskoval, slikal pa bogato obleko in žensko ničemerost. Kot v Indiji, na Kitajskem in Japonskem tudi tukaj spoznavam, kako revno preprosti so moški v nasprotju z Evinimi hčerkami. Največje bogastvo pa nosijo ženske na hrbtu — v punkelju, namreč otroka. Saj ni videti žene brez otroka, na katere so ponosne; šele s sedmim otrokom postane Afrikanka polnovredna žena.

Mislím si: ali nimajo ženske res nobenega drugega dela kot da se vozijo domov ali k sorodnikom, gotovo na klepet. In ker bo klepet dolgo trajal iz vasi v vas? Najbrž gredo na obisk nesejo s seboj kuro in banane. Le kaj morejo delajo med tem, ne vem. Pravzaprav vem, kaj delajo: nič ne delajo, le nobo pasejo. Za delo so vendar ženske, saj zato jo moški kupi za vrednost treh ali petih volov, če pa je bolj bogat, si kupi več žen. Mnogoženstvo je pri poganih še zelo razširjeno in ga kot plemsko pravo dovoljuje tudi država. Ker je žensk več kot moških, zato moški mnogo deklet rešijo osamelosti. Če gre torej ena žena za nekaj dni na obisk domov, mož ni zapuščen, ker gre lahko k drugi ženi. Mož mora vse žene vzdrževati, žene pa mu morajo delati zlasti na polju.

(Bo šo)